

Lakivaliokunnan mietintö n:o 12 hallituksen esityksestä laeiksi perintökaaren 20 luvun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Eduskunta on 25 päivänä maaliskuuta 1994 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 21.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Markku Helin ja lainsäädäntöneuvos Désirée Söderlund oikeusministeriöstä, apulaisjohtaja Timo Rabin ja ylitarkastaja Jarmo Salminen verohallituksesta, rekisteripäällikkö Terhi Lehtonen väestörekisterikeskuksesta, asianajaja Eeva Saja-Kääriäinen Suomen Asianajajaliitosta ja varatuomari Timo Lappi Suomen Pankkiyhdistyksestä.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi tuomioistuimien suorittamasta perukirjojen tarkastamisesta. Perukirja toimitettaisiin vain verotoimistoon, ja pesän osakkaat voisivat tarvittaessa tarkistuttaa perukirjan sisältämien osakastietojen oikeellisuuden väestökirjahallinnon paikallisviranomaisina toimivissa rekisteritoimistoissa. Se, joka on tehnyt oikeustoimen näin tarkistetun perukirjan osoittamien pesän osakkaiden kanssa, saisi vilpittömän mielen suoja, vaikka osoitautuisi, että pesässä on osakas, jota ei ole merkitty perukirjaan.

Ehdotuksen toteuttaminen edellyttää muutoksia perintökaareen, perintökaaren voimaantulon annettuun lakiin, arvonlisäverolakiin ja verotuslakiin.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1994.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksemukaisena. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten

hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Luopuminen tuomioistuimien suorittamasta perukirjan tarkastamisesta on järkevää valtionhallinnon rationalisointia. Sen seurauksena perukirjojen säilyttäminen ja arkistointi siirtyy verotoimistoille. Verohallinnossa asiakirjojen säilytysaika on pääsääntöisesti 20 vuotta. Hallituksen esityksen mukaan arkistolaitos voisi kuitenkin määrätä siitä, mitkä asiakirjat tulisi säilyttää pysyvästi. Valiokunta pitää perukirjojen oikeudellista merkitystä niin suurena, että perukirjojen säilyttäminen pysyvästi on turvattava lain säännöksiin. Valiokunta ehdottaa tätä koskevien säännösten lisäämistä perintökaaren 20 lukuun ja verotuslakiin.

Valiokunta esittää seuraavat pykäläkohtaiset muutosehdotukset ja huomautukset.

1. Laki perintökaaren 20 luvun muuttamisesta

9 a §. Pykälän 2 momentin mukaan vahvistuksen antaminen siitä, onko kaikki pesän osakkaat ja perittävän aviopuoliso merkitty perukirjaan, kuuluu sen paikkakunnan rekisteritoimistolle, jossa perittävällä oli kuollessaan kotipaikka.

Kesäkuun 1 päivänä 1994 voimaan tullessa kotikuntalaisissa (201/94) on luovuttu väestötietolain mukaisesta käsitteestä ”kotipaikka” ja sen tilalle otettu käyttöön termi ”kotikunta”. Valiokunta ehdottaa tästä terminologisesta muutoksesta johtuvaa korjausta 2 momenttiin.

12 a § (uusi). Valiokunta ehdottaa, että lakiin lisätään uusi pykälä, jonka mukaan verotoimistolle annettu perukirja on säilytettävä pysyvästi. Tarkempia määräyksiä perukirjan ja sen liitteiden säilyttämisestä antaa arkistolaitos.

Voimaantulo. Hallituksen esityksessä uusi lainsäädäntö ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1994 sen vuoksi, että näihin lakeihin liittyvä perintö- ja lahjaverolain muutos (318/94) tulee silloin voimaan ja samalla kumoutuu säännös määräajasta, jolloin perukirja on annettava tuomarin tarkastettavaksi.

Valiokunta katsoo, että tämän lainsäädännön liittymät perintö- ja lahjaverolakiin eivät välttämättä vaadi lakien yhtäaikaista voimaantuloa. Siitä huolimatta milloin lainsäädäntö tulee voimaan, siirtymävaiheessa on tapauksia, joissa perintöveroasia on ratkaistu ennen ehdotetun lain voimaantuloa ja kuolinpesän hoitaja on ohjattu tuomioistuimeen, mutta perukirjaa ei sitten enää tarvitsekaan toimittaa tuomioistuimille. Näiden perukirjojen säilyminen on turvattava. Se voidaan parhaiten hoitaa siten, että verotoimistoille tuleva perukirjojen säilyttämisvelvoite ulotetaan koskemaan kaikkia vuoden 1994 aikana verotoimistoille annettuja perukirjoja. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen voimaantulosäännöksiin lisätään tätä koskeva säännös.

Kun uudistus koskee maamme kaikkia tuomioistuimia, verotoimistoja ja rekisteritoimistoja sekä suurta yleisöä, valiokunta katsoo, ettei lakia ole syytä saattaa voimaan välittömästi sen hyväksymisen jälkeen parhaan kesälomakauden aikana. Muutoksesta on ensin tiedotettava kaikille asianomaisille viranomaisille, jotta nämä osaavat antaa asiakkailleen oikean ohjauksen. Lisäksi asiasta on pyrittävä tiedottamaan yleisölle yleisissä tiedotusvälineissä.

1.

Laki

perintökaaren 20 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1965 annetun perintökaaren (40/65) 20 luvun 1, 8, 9 ja 12 § sekä *lisätään* lukuun uusi 9 a, 9 b, (poist.) 9 c ja 12 a § seuraavasti:

20 luku

Perunkirjoituksesta

1, 8 ja 9 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

9 a §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Vahvistuksen antaa se rekisteritoimisto, jonka virka-alueeseen perittävän kotikunta kuului hänen kuollessaan. Vahvistus on annettava, jos väestötietojärjestelmässä olevien tietojen tai muun saatavissa olevan selvityksen nojalla on perusteltua otaksua, että perukirjassa olevat tiedot ovat oikeat ja täydelliset.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Johtolause. Valiokunnan ehdottamasta uudesta pykälästä seuraa, että johtolauseetta on tarkistettava.

4. Laki verotuslain 131 §:n muuttamisesta

Kun perukirja annetaan vastedes verotoimistolle ja säilytetään siellä, on asianmukaista, että verotuslain ao. säännöksissä viitataan perintökaareissa olevaan erilliseen säännökseen perukirjan säilyttämisestä. Valiokunta ehdottaa tätä koskevan säännöksen lisäämistä voimassa olevan lain 129 §:n 2 momenttiin.

Tästä muutoksesta seuraa, että myös johtolauseetta ja lain nimikettä on tarkistettava.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset n:ot 2 ja 3 hyväksytäisiin muuttamattomina ja

että lakiehdotukset n:ot 1 ja 4 hyväksytäisiin näin kuuluvina:

9 b, 9 c ja 12 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

12 a § (uusi)

Verotoimistolle annettu perukirja on säilytettävä pysyvästi. Arkistolaitos antaa tarkemmat määräykset perukirjan ja sen liitteiden säilyttämisestä.

Voimaantulosäännös

(1—3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Mitä 12 a §:ssä säädetään perukirjan ja sen liitteiden säilyttämisestä, on sovellettava, jos perukirja on annettu verotoimistoon 1 päivänä tammi-kuuta 1994 tai sen jälkeen. (Uusi 4 mom.)

4.

Laki**verotuslain 129 ja 132 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 129 §:n 2 momentti ja 132 §:n 3 momentti, *sellaisina kuin ne ovat*, 129 §:n 2 momentti 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1243/88) ja 132 §:n 3 momentti 23 päivänä toukokuuta 1980 annetussa laissa (361/80), seuraavasti:

129 § (uusi)

Verohallitus määrää, ottaen huomioon, mitä asiakirjojen hävittämisestä valtion virka-arkistoista erikseen on säädetty, milloin ilmoittamisvelvollisuuden täyttämiseksi annetut asiakirjat saadaan hävittää. *Verotoimistolle annetun perukirjan säilyttämisestä säädetään erikseen.*

132 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös
 (Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lax, varapuheenjohtaja Halonen, jäsenet Aittoniemi, Hassi,

Häkämies, Komi, Korteniemi, Mäkelä, Piha, Polvi, Rossi, Savela ja Tykkyläinen sekä varajäsen R. Aho.

